

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta
PL 29
00023 Valtioneuvosto

6.3.2013

Valtiovarainministeriö

ASIA: ***Kuntarakennelakiluonnos***

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta, Nuora, kiittää lausuntopyynnöstä ja haluaa kunnioittavimmin tuoda esille seuraavat näkökulmat kuntarakennelakiluonnokseen.

Yleistä

Lausuntopyynnön vastaanottajilta on pyydetty lausuntoa lakiluonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvityspennoista (ml. poikkeuspennnoista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä;
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Nuora kokee tehtäväkseen ottaa kantaa lakiluonnokseen erityisesti liitosneuvotteluja käyvien kuntien nuorten asukkaiden näkökulmasta. Edellä listatut erityisesti kommentoitavat asiat ovat pääosin luonteeltaan melko teknisiä ja niistä lähinnä selvitysvelvollisuuden sisältö ja esityksen määräajat ovat sellaisia, joilla voi olla vaikutuksia liitosneuvotteluja käyvien kuntien nuoriin. Näin ollen Nuora keskittyy tässä lausunnossaan kommentoimaan näitä kahta seikkaa sekä muutamaa muuta kohtaa, jotka liittyvät nuorten asemaan kuntaliitosneuvotteluissa.

Yksittäisiä pykäläesityksiä koskevia huomiota ja muutosesityksiä:

- Kuntajaon kehittämisen tavoitteita koskevaan 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi sanoja ”joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä”. Nuora pitää tätä ilmaisua hieman epätarkkana ja ehdottaa sen muuttamista muotoon ”joka vahvistaa kunnallista itsehallintoa ja paikallista demokratiaa”. Tämä muotoilu olisi myös linjassa vuosien 2013-2016 kuntarakennemuutostuksen tavoitteita koskevan 4a §:n kanssa.
- Selvitysvelvollisuuden sisältöön liittyen Nuora ehdottaa lakiluonnoksen 4b §:n 4 momentin toista virkettä muutettavaksi seuraavaan muotoon: ”Selvityksen tulee aina sisältää vähintään suunnitelma hallinnon ja palvelujen järjestämisestä sekä palvelujen tuottamisesta selvitysalueella, selvitys yhdistymisen vaikutuksista kuntien yhteistoimintaan, selvitys taloudellisesta tilanteesta, **selvitys yhdistymisen vaikutuksista lapsiin ja nuoriin**, arvio asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien sekä lähidemokratian toteutumisesta, **erityisesti kunnallisessa päätöksenteossa aliedustettujen ryhmien kuten lasten ja nuorten näkökulmasta**, sekä yksityiskohtainen arvio kuntien yhdistymisen eduista ja haitoista.”
- Esityksen sisältämiin määräaikoihin (4g §) liittyen Nuora haluaa huomauttaa, että kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien täysimääräinen toteutuminen edellyttää sitä, että liittymisselvitysten tekemiseen annetaan riittävästi aikaa. Aikaa on oltava vähintään vuosi lain voimaan astumisesta, mielellään enemmänkin.
- Lakiluonnoksessa ei esitetä muutoksia yhdistymisesityksen valmistelua kunnassa koskevaan 7 §:ään. Nuoran mielestä tätäkin pykälää olisi hyvä muutostyön yhteydessä tarkastella. Nuora pitää viittausta kuntalain 4 lukuun hieman epämääräisenä ja ehdottaa sen korvaamista täsmällisemmällä määrittelyllä paitsi kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista myös kunnan tiedotusvelvollisuudesta. Nuorisolain 8 §:n hengessä Nuora toivoo myös lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien huomioimista erikseen. Näillä perusteilla Nuora ehdottaa 7 §:n 1 momentin muuttamista seuraavaan muotoon: ”Kunkin kunnan on tiedotettava asukkailleen ymmärrettävällä tavalla yhdistymisesityksen valmistelun aikataulusta ja etenemisestä sekä kuntalaisten mahdollisuuksista osallistua valmistelutyöhön. Kuntalaisille on annettava mahdollisuus osallistua yhdistymisesityksen valmisteluun kaikissa prosessin eri vaiheissa ottaen huomioon erityisesti kunnallisessa päätöksenteossa aliedustetut ryhmät, kuten lapset ja nuoret. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta henkilöille, joiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin kuntien yhdistymisellä voi olla huomattava vaikutus, säädetään hallintolain (434/2003) 41 §:ssä.”

- Yhdistyvien kuntien yhdistymissopimusta koskevaan 8 §:n 1 momenttiin esitetään lisättäväksi uusi kohta 10 liittyen asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien sekä lähidemokratian toteuttamisen keinoihin uudessa kunnassa. Nuora ehdottaa tämän kohdan muuttamista muotoon ”asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien sekä lähidemokratian toteuttamisen keinoista uudessa kunnassa, **erityisesti kunnallisessa päätöksenteossa aliedustettujen ryhmien kuten lasten ja nuorten näkökulmasta**”.

Kunnioittavasti valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan puolesta,

Antti Lindtman

Puheenjohtaja

09 4323089

antti.lindtman@eduskunta.fi

Satu Tuomikorpi

Pääsihteeri

040 5159 367

satu.tuomikorpi@minedu.fi